

บทความวิจัย

เรื่อง โคตตะวะรี (こたわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่น

โดย

นางสาวอริสรา ชุมจันทร์

รหัสนักศึกษา 05580715

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

บทความวิจัย

เรื่อง โคตตะวะรี (คตาวารี) วิธีคิดแบบญี่ปุ่น

โดย

นางสาวอริสรา ชุมจันทร์

รหัสนักศึกษา 05580715

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ชื่อบทความวิจัย	โคตะวะริ (こたわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่น
ผู้เขียน	นางสาวอริสรา ชุมจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องโคตะวะริ (こたわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดโคตะวะริที่แฝงอยู่ในวิถีคิดของชาวญี่ปุ่นและวิเคราะห์แนวคิดโคตะวะริที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่น

ผลการศึกษาพบว่า โคตะวะริคือความเย็นหยัดและมุ่งมั่นอยู่กับคุณค่าในงานที่แต่ละคนยึดถือ ทำให้พวกเขาไม่ย่อหย่อน และไม่ยอมรามือให้กับหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบของตัวเอง ทำให้เขาสามารถทำงานนั้นได้แม้ว่าจะยากหรือน่าเบื่อหน่ายแค่ไหน และเขาจะบรรลุถึงงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีขีดจำกัดโคตะวะริ จึงถือเป็นแนวคิดที่แฝงอยู่ในตัวชาวญี่ปุ่น และถ่ายทอดออกมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น โคตะวะริจึงอยู่ในชีวิตประจำวันโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว และแสดงออกมาผ่านกิจวัตรประจำวัน ซึ่งในบางเรื่องนั้นแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ชาวญี่ปุ่นก็ยังคงความเคร่งครัด จริงจัง และเอาใจใส่ในเรื่องเล็กน้อยเหล่านั้น

กล่าวได้ว่า โคตะวะริคือระดับคุณภาพโดยส่วนตัวที่แต่ละคนทุ่มเทให้กับงานที่ตัวเองทำหรือกิจกรรมที่ตัวเองสนใจ เพื่อผลักดันตัวเองให้ไปสู่ค่าว่ามีอาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้คนญี่ปุ่นมีความรับผิดชอบ โดยจะเห็นได้ตั้งแต่อดีตแล้วว่า จิตวิญญาณที่น่าชื่นชมของชาวญี่ปุ่นนั้นเต็มไปด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ แน่วแน่ และพิถีพิถัน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้จะย่อหย่อนไปตามกาลเวลาก็ตาม

โคตะวะริเป็นแนวคิดที่ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนาน ซึ่งแนวคิดนี้ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย การที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบแบบแผนที่เคร่งครัดนี้ ทำให้ชาวญี่ปุ่นตามหาความสุขให้กับพื้นที่ของตัวเอง โคตะวะริจึงเป็นสิ่งที่เรียกร้องทั้งทางฝั่งผู้ให้ และฝั่งที่เป็นผู้รับด้วยว่าจะต้องรักษาคุณภาพ และรับรู้ถึงระดับคุณภาพเช่นนั้นได้ในเวลาเดียวกัน

คำสำคัญ : โคตะวะริ, ชาวญี่ปุ่น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องโคดะวะริ (こたわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่นเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

อริสรา ชุมจันทร์

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทนำ	1
วัตถุประสงค์.....	2
วิธีการดำเนินวิจัย	2
ผลวิจัย	2
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสังคมและคนญี่ปุ่น.....	3
ลักษณะพื้นฐานของคนและสังคมญี่ปุ่นของญี่ปุ่น 3 ประการ	6
สังคมแห่ง วะ:Wa (和:Harmony and Peace , 輪:วงล้อ)	6
จิตแห่งความระลึกขอบคุณ.....	7
วิญญานแห่งความอดทน อดกลั้น	7
สรุปและอภิปรายผลวิจัย	14
ประวัติผู้ศึกษา.....	18

บทนำ

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมและมารยาท การใช้ชีวิตประจำวันของชาวญี่ปุ่นนั้น ได้มีการหลอมรวมเอาวัฒนธรรมตะวันตกที่นำเข้ามาพร้อมกับประเพณีดั้งเดิมของญี่ปุ่นจากอดีตเข้าไว้ด้วยกัน ถึงแม้ชาวญี่ปุ่นจะเป็นชาวเอเชียเช่นเดียวกับจีน เกาหลี ไทย และอื่นๆ ก็ตาม หากแต่มีลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมตลอดจนพฤติกรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่นพอสมควร จนเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะที่ชาวเอเชียด้วยกันอธิบายไม่ได้ ไม่เข้าใจ หรือเข้าใจอย่างผิดในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา (บุญชู, 2558)

ญี่ปุ่นมีระบบการบริหารจัดการ การจ้างงานตลอดชีพ ระบบการเลื่อนขั้นตามลำดับอาวุโส (นอกเหนือจากความโดดเด่นทางด้านเทคโนโลยี และเป็นต้นแบบการบริหารจัดการในโรงงาน และระบบองค์กร) ในทางตรงข้าม ญี่ปุ่นกลับเป็นประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในประเทศพัฒนาแล้ว ปีละมากกว่า 3 หมื่นคน(นอกเหนือจากการที่อายุเฉลี่ยยืนยาวที่สุดในโลก) สังคมญี่ปุ่นไม่แยแสและรังแกคนจรจัด มีพฤติกรรมสุดขั้วหลายอย่างๆ แต่ในขณะเดียวกัน หลังเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และสึนามิ รวมถึงวิกฤตโรงไฟฟ้าปรมาณูในเดือนเมษายนปี 2011 ภาพลักษณ์ความมีระเบียบวินัย การต่อสู้เพื่อฟื้นฟู ความสงบเรียบร้อย ความร่วมมือในสังคมกลับเป็นอะไรบางอย่างที่ไม่มีประชาชนที่ไหนในโลกสามารถเป็นไปหรือทำได้แบบชาวญี่ปุ่น (บุญชู, 2558)

สิ่งหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกซึ่งมาเยี่ยมเยือนประเทศญี่ปุ่นมักจะแปลกใจและชื่นชมกันเหลือเกินว่า ทำไมชาวญี่ปุ่นถึงสามารถรักษาคุณภาพของสินค้าและบริการได้อย่างดีโดยแทบไม่มีที่ติ ถนนหนทางก็สะอาดสะอ้าน สินค้าที่ออกวางจำหน่ายก็มีคุณภาพ ไม่มีการทุจริตในการขายของ ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถอธิบายได้ด้วยนิสัยเฉพาะบางอย่างที่พวกเขาเคารพในงาน และมุ่งมั่นที่จะทำสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพสูงอยู่เสมอ “โคตะวะริ (こたわり)” อาจจะเป็นคำศัพท์ที่ยากต่อการแปลให้เข้าใจในภาษาอื่น เพราะคำนี้ใช้เรียกแนวคิดที่บ่มเพาะมาเป็นเวลานาน จนกลายเป็นรากฐานที่สำคัญของชาวญี่ปุ่น เราอาจจะอธิบายคร่าวๆ ได้ว่า โคตะวะริคือระดับคุณภาพโดยส่วนตัวที่แต่ละคนทุ่มเทให้กับงานที่ตัวเองทำหรือกิจกรรมที่ตัวเองสนใจ เพื่อผลักดันตัวเองให้ไปสู่คำว่า “มีอาชิฟ” (ทรรศน, 2561)

ดังที่กล่าวมา โคตะวะริเป็นแนวคิดที่แฝงอยู่ในตัวชาวญี่ปุ่น และถ่ายทอดออกมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น โคตะวะริจึงอยู่ในชีวิตประจำวันโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว และแสดงออกมาผ่านกิจวัตรประจำวัน ซึ่งในบางเรื่องนั้นแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ด้วยความเคร่งครัด จริงจัง และเอาใจใส่ คำว่า “หยวนๆ กันไป” จึงไม่มีอยู่ในพจนานุกรมของพวกเขา

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่อง โคตะวะริ (こだわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่น และผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดโคตะวะริมีความน่าสนใจเป็นเรื่องที่ควรแก่การศึกษา ผู้วิจัยจึงประสงค์จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดโคตะวะริ เพื่อให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติตามแนวคิดโคตะวะริ และเพื่อให้เข้าใจแนวคิดโคตะวะริมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดโคตะวะริที่แฝงอยู่ในวิธีคิดของชาวญี่ปุ่น
- 2) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดโคตะวะริที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่น

วิธีการดำเนินวิจัย

- 1) ศึกษาแนวคิดโคตะวะริ
- 2) ศึกษาการนำแนวคิดโคตะวะริที่อยู่ในกิจวัตรประจำวันของชาวญี่ปุ่น
- 3) วิเคราะห์วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดโคตะวะริ

ผลวิจัย

ถึงแม้ชาวญี่ปุ่นจะเป็นชาวเอเชียเช่นเดียวกับจีน เกาหลี ไทย และอื่นๆ ก็ตามหากแต่มีลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมตลอดจนพฤติกรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่นพอสมควร จนเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะที่ชาวเอเชียด้วยกันอธิบายไม่ได้ ไม่เข้าใจ หรือเข้าใจอย่างผิดในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อาทิเช่นญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ทำลายล้างเช่นฆ่าชาวเอเชียด้วยกันอย่างโหดร้ายเมื่อ 70 ปีก่อน หลังจากพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง และญี่ปุ่นสามารถกลับมาผงาดเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับสองรองจากอเมริกาในปี 1968 (1955-1973 เป็นระยะเวลาจนถึง 18 ปี ที่ญี่ปุ่นมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง) ญี่ปุ่นมีระบบการบริการจัดการ การจ้างงานตลอดชีพ ระบบการเลื่อนขั้นตามลำดับอาวุโส (นอกเหนือจากความโดดเด่นทางด้านเทคโนโลยี และเป็นต้นแบบการบริการจัดการในโรงงาน และระบบองค์กร) ในทางตรงข้าม ญี่ปุ่นกลับเป็นประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในประเทศพัฒนาแล้ว ปีละมากกว่า 3 หมื่นคน (นอกเหนือจากการที่อายุเฉลี่ยยืนยาวที่สุดในโลก) สังคมญี่ปุ่นไม่แยแส และรังแกคนจรจัด มีพฤติกรรมสุดขั้วหลายอย่างๆ แต่ในขณะเดียวกัน หลังเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และเกิดสึนามิ/วิกฤตโรงไฟฟ้าปรมาณูในเดือนเมษายน ปี 2011 ภาพลักษณ์ความมีระเบียบวินัย การต่อสู้เพื่อฟื้นฟู

ความสงบเรียบร้อย ความร่วมมือในสังคมกลับเป็นอะไรบางอย่างที่ไม่มีประชาชนที่เหนียวแน่นในโลกแทบจะ
สามารถเป็นไปได้หรือทำได้แบบชาวญี่ปุ่น (บุญชู, 2558)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสังคมและคนญี่ปุ่น

1) สภาพภูมิอากาศ กับคนญี่ปุ่น

- ล้อมรอบด้วยพรมแดนทะเล และมีเกาะหลัก 4 เกาะ ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการสร้าง
ความสำนึกในชาติ ไม่มีผู้รุกราน คนในเกาะล้วนพูดจาภาษาเดียวกัน วัฒนธรรมคล้ายคลึง
กัน การแย่งอำนาจเกิดในวงศ์เครือญาติ พี่น้อง ตระกูล ไม่มีคนต่างด้าวเข้ามายึดครอง จึงทำ
ให้ชาวญี่ปุ่นเป็นคนปิดกั้น แยกคนข้างนอกออกเป็นพวกเรา-พวกเขา มีวิถีปฏิบัติต่อคน
ภายนอกอย่างนอบน้อม ประทับใจ และโหดร้ายได้เช่นกัน
- ภัยธรรมชาติ ตั้งแต่อยู่ในแนวแผ่นดินไหว ภูเขาไฟ ท่วม 4 เกาะใหญ่ที่ยังประทุ ได้ฝุ่น หิมะ
ดินถล่ม จึงทำให้ชาวญี่ปุ่นอดทน พังแล้วสร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่าทนทานกว่าเก่า เรียนรู้การอยู่
ร่วมกันเพราะต้องพึ่งพาเพื่อนบ้าน ชุมชน เดียวกัน
- มีฤดูกาล ความงาม ธรรมชาติ มีวัฒนธรรมที่โดดเด่น แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่นำเข้ามาจาก
ต่างประเทศ แต่ด้วยการครอบครองที่เป็นระยะเวลาอันยาวนานและมีปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่อง จึงกลายเป็นของญี่ปุ่นเองใน (ขณะที่เจ้าของเดิมนั้นเลิกสนใจไปแล้ว) อาทิ เช่น คะบูกิ
กิ บอนไซ โอริงะมิ (พับกระดาษ) กีโมโน ชะโด (ชงชา) ซูโม่ และอื่นๆ
- ขาดแคลนทรัพยากร จึงต้องสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจขึ้นทดแทน ญี่ปุ่นพึ่งพา
อาหาร 60%จากต่างประเทศ นำเข้าน้ำมัน และถ่านหิน วัตถุดิบเพื่อการผลิต เป็นส่วนใหญ่
ทำให้ญี่ปุ่นต้องผ่อนปรน และดูด้วยในด้านความสัมพันธ์ต่างประเทศ (เพราะต้องพึ่งพา ไม่
อาจจะวางก้ามหรือทะเลาะได้)

2) ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์กับจีนและอิทธิพลจากพุทธศาสนา

ในยุคสมัยนาระ (710-794) เฮอัง (794-1192) ชาวญี่ปุ่นนำเข้าระบบการปกครองจากจีน
และเกาหลี มี ระบบเทนโน(จักรพรรดิ) ระบบการสอบคัดเลือกข้าราชการบางระดับก่อนยกเลิกไป
รับรูปแบบมาจากจีนยุคราชวงศ์ถัง และเริ่มเกิดระบบชนชั้น (นักรบ-ชาวนา-ช่างฝีมือ-พ่อค้า) ในยุค
กลาง มีการปิดประเทศในสมัยเอโดะระหว่าง ปี 1639 -1854 นานกว่า 200 ปี และหลังจากนั้น

เข้าสู่ยุคปฏิรูปเมจิ แม้จะปรับตัวเป็นสมัยใหม่แต่ก็ยังคงวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมก่อนหน้านั้นที่ถูกสร้างให้เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของญี่ปุ่นโดยการส่งเสริมและปลูกฝังจากภาครัฐ ดังนั้น การทำความเข้าใจต่อสังคมการทำงาน ความเป็นอยู่ชุมชน และสังคมของญี่ปุ่นนั้น ต้องเรียนรู้สภาพและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น ความคิดและจริยธรรมของผู้คนในยุคก่อนปฏิรูปเมจิ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปฏิรูปควบคู่กันไปจึงจะเข้าใจพื้นฐานความคิดคนญี่ปุ่นและสังคมวิสาหกิจได้ (บุญชู, 2558)

- ซินโต เป็นศาสนาตามความเชื่อเดิมของชาวญี่ปุ่นเอง เคยเป็นศาสนาประจำชาติของญี่ปุ่น บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และวิญญาณในธรรมชาติ ถูกยกเลิกจากการเป็นศาสนาประจำชาติ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2
- ลัทธิขงจื้อ เริ่มเข้ามาในยุคค.ศ. ที่ 4 ในลักษณะของวิทยาการ องค์กรความรู้ และการศึกษา จริยธรรมการเคารพเชื้อพืงครูบาอาจารย์ หน้าที่ผู้ปกครองและพลเมือง ความกตัญญู ซึ่งต่อมาชนชั้นนำได้นำมาผสมผสานกับศาสนาของซินโต
- เจ้าชายโชโตะคุ สนับสนุนพุทธศาสนา ซึ่งมีที่มาจากจีนผ่านเกาหลี ลดบทบาทศาสนาซินโต เดิม แต่ในที่สุดเจ้าชายโชโตะคุ สามารถนำความเชื่อเรื่องการเสียสละตนเอง การบำเพ็ญเพียรทำความดี ด้วยความอดกลั้นและอดทน ของพุทธมหายานมาสร้างเป็นรากฐานทางจริยธรรม และการปกครอง หลังการประกาศธรรมนูญ 17 ข้อ ปี ค.ศ. 603 และพุทธศาสนา มหายานเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่นั้นมา (ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สองได้แตกเป็น 13 นิกายหลัก 56 นิกายย่อย -แยกตามปรมาจารย์ ที่อ้างว่าบรรลุปะเป็นพระโพธิสัตว์)

3) เกิดระบบชนชั้น (มิบุงเซ) แยกออกเป็น 4 ระดับ หรือ 4 กลุ่มใหญ่

- นักรบ (บูชิ) หรือ ซามูไร - ประมาณ 5%ของประชากรทั้งหมด ทหารหรือข้าราชการที่คัดเลือกมาจากการจัดสอบ มีการเลื่อนขั้นลำดับชั้น เรียนการใช้ดาบ/ ศาสตร์ต่างๆ/ ตำราวิถีแห่งนักรบ ถือเกียรติและศักดิ์ศรีอย่างไม่เสียดายชีวิต รับผิดชอบด้วยการทำการคว้นห้อง (ฮะระคิริ) อาศัยอยู่ในปราสาท โดยได้รับเงินเดือนจากไดเมียว (เจ้าเมือง) หรือโชกุน
- ชาวไร่ชาวนา (โนมิง) - ประมาณ 80%ของประชากรทั้งหมด ทำนาปลูกข้าว

- ช่างฝีมือ (โชกุนิง) - สืบสานและถ่ายทอดความเป็นช่างสู่รุ่นลูกหลาน ผลิตภัณฑ์ของ ช่างตีดาบ ช่างปั้นหม้อ ร้านขายขนม
- พ่อค้า (โชนิง) - ตำแหน่งที่สุดในสังคม ต้องให้เกียรติแก่ชนชั้นอื่นๆ ถึงจะร่ำรวยต้องไม่โอ้อวด ถ่อมตน ขอโทษก่อนเสมอ ต้องซื่อสัตย์ สุจริตตน
- สำหรับช่างฝีมือและพ่อค่านั้นบางครั้งจะเรียกรวมกันว่า ชาวเมือง (โจนิง) และอยู่ใต้การปกครองของเหล่านักรบ มีเพียงชาวนาเท่านั้นที่อาศัยอยู่ในชนบท (นอกจากนั้นยังมีกลุ่มย่อยอื่นๆ อีกเพียงแต่มีจำนวนน้อย) และระบบชนชั้นไม่ใช่วรรณะ เพราะไม่ได้ติดตัวจนตาย ในสังคมญี่ปุ่นสามารถเลื่อน/เปลี่ยนแปลงชนชั้นได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ
- ระบบชนชั้นเป็นรากฐานของสังคมมาช้านาน ถึงจะถูกเลิกล้าไปในสมัยปฏิรูปเมจิ แต่ยังคงผลทางวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ จริยธรรมความรับผิดชอบของผู้ปกครอง ผู้บริหาร คือมรดกทางความคิดที่มาจากชนชั้นซามูไร / การปกป้องคุ้มครองความเป็นอยู่ของชาวนา ที่เป็นนโยบายรัฐบาลมาตลอด / การสร้างและผลิตชิ้นส่วน สินค้าในแบบญี่ปุ่น ที่เรียกว่า Monozukuri/และต้นกำเนิดและการปฏิบัติงานด้านบริการที่สามารถยกย่องว่าลูกค้าคือพระเจ้าได้

4) ลักษณะอื่นๆ

- ความตรงต่อเวลาของสังคมญี่ปุ่น (ไม่สามารถอ้างการมาสายได้ในญี่ปุ่น ต้องขอโทษอย่างเดียว / ระบบการเริ่มงานทันที และตรงต่อเวลาในพิธีกรรมหรือกำหนดการ / การบริหารเวลารายวินาทีหรือรายนาที่ และอื่นๆ)
- การจัดการระบบการศึกษาภาคบังคับของญี่ปุ่น ทำให้เด็กได้เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน ทำให้เด็กทำความสะอาดและบริการผู้อื่น การปลูกฝังเรื่องการอ่าน และระบบโรงงานที่เน้นการขยายศักยภาพของเด็ก กิจกรรมชมรม การกวาดวิชา การตรวจสุขภาพประจำปี ระบบอาหารกลางวัน ระบบเลือกตั้งตัวแทนห้องและระดับชั้น
- ระบบสังคมครอบครัวญี่ปุ่น เมื่อแต่งงานแล้วภรรยาทำงานบ้านเลี้ยงลูก ดูแลการศึกษาของลูกทำกิจกรรมชุมชน เช่น การแยะชยะ การป้องกันภัย การซ่อมหลบภัย การจัดงานกีฬา วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ต้องการแรงงาน อาหาร การจัดการจากคนในชุมชน (บุญชู, 2558)

ลักษณะพื้นฐานของคนและสังคมญี่ปุ่นของญี่ปุ่น 3 ประการ

- สังคมแห่ง วะ
- จิตแห่งความระลึกขอบคุณ
- วิญญาณแห่งความอดทน อดกลั้น

สังคมแห่ง วะ:Wa (和:Harmony and Peace ,輪:วงล้อ)

- หมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ความปรองดอง) /สันติภาพ)
- วัฒนธรรม (ร่วม) เอเชีย เช่น รักษาคำพูด ถือเกียรติและศักดิ์ศรี (แทนหนังสือสัญญา) ไม่นิยมฟ้องร้องให้คนอื่นมาตัดสิน ชอบการไกล่เกลี่ยเจรจาโดยผู้มีอำนาจ ยอมเสียค่าคุ้มครองเพื่อแลกกับความสงบ แนวคิดเรื่องสินบนต่างกับตะวันตก เป็นสังคมเกื้อกูล รู้บุญคุณ ยึดความต่างของผู้ใหญ่-ผู้น้อย มารยาทต่อผู้สูงวัยหรือบุคคลสำคัญ
- เพราะเป็นสังคมสื่อภาษาเดียวกัน วัฒนธรรม รูปแบบเดียวกัน แต่คงเอกลักษณ์ ความเป็นท้องถิ่น
- พื้นฐานทางจิตวิญญาณจากชินโต ได้รับอิทธิพลคำสอนขงจื้อ และศาสนาพุทธ กำหนดวิถีต่างๆ ของชาโมโร การชงชา ศิลปะ การแต่งกาย สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทุกอย่างของญี่ปุ่นที่ยังเป็นเอกลักษณ์ นั่นคือ ความต่างกันมาก ระหว่างการแสดงออกโดยมารยาทกับความจริงใจ/สังคมแนวตั้ง-แนวขวาง / ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง/ เขา-เรา มีกำหนดวิธีการวางตัว แบบแผนและข้อห้ามในการวางตน การปฏิบัติตัว ด้วยคำพูดที่ชัดเจน วิธีการแก้ปัญหาด้วยการลอบบี้แทนการโหวต ระบบการตัดสินใจ ที่เรียกว่า รินจิ ในองค์กร และรับผิดชอบ อย่างเป็นหมู่เหล่า เป็นกลุ่ม เป็นองค์กรการจ้างงานตลอดชีพ การเลื่อนขั้นตามลำดับอาวุโส สังคมในที่ทำงาน กิจกรรมในชุมชน ล้วนยึดในหลักพื้นฐานของสังคมแห่งวะทั้งสิ้น
- ในภาษาไทยมีคำว่าล้อ ".....ทำให้มันลื้อกันไป" คำว่า ลื้อ หมายถึง ทำให้คล้ายคลึงแบบเดียวกัน เช่น เขียนข้อความให้ลื้อกัน. (บุญชู, 2558)

จิตแห่งความระลึกขอบคุณ

ด้วยอิทธิพลจากซินโต ศาสนาพุทธ และการอยู่ท่ามกลางภัยธรรมชาติ ชาวญี่ปุ่น ได้ถูกหล่อหลอมให้ขอบคุณและระลึกถึงพระคุณของธรรมชาติ บุญคุณของผู้คน ขอบใจสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เขาสามารถมีชีวิตรอดพ้นในแต่ละวันได้ (มีมากกว่าชาวเอเชียอื่นๆ) ในขณะที่ชาวเอเชียทั่วไปสวดมนต์ อ้อนวอนไหว้ อธิษฐานขอพร จากสิ่งศักดิ์เพื่อโชคลาภ เพื่อการเลื่อนขั้น เพื่อสิ่งที่ดีขึ้น การอธิษฐานของชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ คือมาขอบคุณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทำให้เขาอยู่ได้ในวันนี้ ระลึกถึงเมตตาที่ได้รับและขอให้เป็นอย่างเดิม จากจิตที่พอเพียงนี้ ทำให้ชาวญี่ปุ่นขอบคุณคนรอบข้าง ชื่นชมธรรมชาติรอบตัว มีความสุขกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม พร้อมรับในการเปลี่ยนแปลง เชื่อในสายสัมพันธ์ เคารพยกย่องให้เกียรติแก่ผู้อื่น ถ่อมตน และมีประเพณีการให้ของขวัญ การมอบของขวัญ จนถึงการทอของขวัญ มีธรรมเนียมการให้และรับของขวัญที่แตกต่าง และเป็นแบบแผนมากกว่าชาติอื่นๆ มีระบบครูอาจารย์ตามแนวความเชื่อของลัทธิขงจื้อหลงเหลืออยู่มากที่สุด

วิญญูณแห่งความอดทน อดกลั้น

จากธรรมชาติที่โหดร้าย สงครามภายในที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานในอดีต และระบบชนชั้น ทำให้ชาวญี่ปุ่นยึดมั่นในหน้าที่ ยกย่องความเข้มแข็งที่มาจากความอดทน ความเพียรพยายาม ไม่ใช่จากความฉลาดหรือเล่ห์เหลี่ยม ในสังคมญี่ปุ่นการกระทำอย่างเต็มที่ อย่างถึงที่สุดในเรื่องที่ตนเองทำอยู่ คือความภูมิใจของตระกูล สังคมและชุมชน เรื่องราวของผู้ที่ความเพียร ยึดมั่น ต่อสู้ไม่ยอมแพ้จะได้รับการถ่ายทอดเป็นวีรกรรมในสังคมโดยไม่จำกัดว่าเป็นชนชั้นหรือวัยใด การทำหน้าที่แม้เป็นส่วนย่อยแค่ไหนล้วนแต่ได้รับการประเมิน และถูกมองเห็นว่า มีคุณค่าทำให้องค์กร สังคม และประเทศขับเคลื่อนไปด้วยดี และมีความสำคัญเช่นเดียวกัน คนประกอบอาชีพทุกอาชีพสามารถเป็นพระเอก เป็นคนเก่งที่สุดในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ ภาคภูมิใจ และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นต่อมาอย่างต่อเนื่องในทุกประเภทงาน คนญี่ปุ่นไม่ชื่นชอบคนเปลี่ยนงานบ่อย หรือล้มเลิกความตั้งใจที่เคยมุ่งมั่น ด้วยการปลุกฝังและฝึกตั้งแต่เด็ก ให้ตัดสินใจเองและไม่เลิกล้มสิ่งที่ตนเองเลือกง่ายๆ จึงไม่แปลกที่จะเห็นคนญี่ปุ่นมีความสามารถในสิ่งที่ตนเองทำ และมีความพอใจ ภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ และสังคมโดยรวมก็ดำเนินไปในแนวทางเดียวกันเช่นกัน คือ ยกย่อง และชื่นชมในลักษณะนั้น

สิ่งหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกซึ่งมาเยี่ยมเยือนประเทศญี่ปุ่นมักจะแปลกใจและชื่นชมกันเหลือเกินว่า ทำไมชาวญี่ปุ่นถึงสามารถรักษาคุณภาพของสินค้าและบริการได้อย่างดีโดยแทบไม่มีที่ติ ถนนหนทางก็สะอาดสะอ้าน สินค้าที่ออกวางจำหน่ายก็มีคุณภาพ ไม่มีการตีหัวเข้าบ้านหรือหลอกขายของ ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถอธิบายได้ด้วยนิสัยเฉพาะบางอย่างที่พวกเขาเคารพในงาน และมุ่งมั่นที่จะทำสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพสูงอยู่เสมอ (ทรรศน, 2561)

โคตะวะริ อาจจะเป็นคำศัพท์ที่ยากต่อการแปลให้เข้าใจในภาษาอื่น เพราะคำนี้ใช้เรียกแนวคิดที่บ่มเพาะมาเป็นเวลานาน จนกลายเป็นรากฐานที่สำคัญของชาวญี่ปุ่น เราอาจจะอธิบายคร่าวๆ ได้ว่า โคตะวะริคือระดับคุณภาพโดยส่วนตัวที่แต่ละคนทุ่มเทให้กับงานที่ตัวเองทำหรือกิจกรรมที่ตัวเองสนใจ เพื่อผลักดันตัวเองให้ไปสู่คำว่า มีอาชีพ

การพัฒนาตัวเองเพื่อให้กลายเป็นคนมีคุณภาพ ไม่ท้อแท้ ห่อเหี่ยว เบื่อหน่าย ทุกครั้งที่ต้องลุกออกจากเตียง ไม่เกียจวางานที่ทำอยู่นั้นจะน่าเบื่อหน่ายแค่ไหน ซึ่งโคตะวะริ เป็นแนวคิดที่แฝงอยู่ในตัวคนญี่ปุ่น และถ่ายทอดออกมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น โคตะวะริจึงอยู่ในชีวิตประจำวันโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว

และแสดงออกมาผ่านกิจวัตรประจำวัน ซึ่งในบางเรื่องนั้นแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย ถ้าเป็นบ้านเราก็จะพูดว่า “ไม่เป็นไร หยวนๆ กันไป” แต่ด้วยความเคร่งครัด จริงจัง และเอาใจใส่ คำว่า ‘หยวนๆ กันไป’ จึงไม่มีอยู่ในพจนานุกรมของพวกเขา (พิชชาธิ์, 2561)

โคตะวะริอาจให้ความหมายในทางบวกว่า พิถีพิถัน มุ่งมั่นตั้งใจ ละเอียดอ่อน แน่วแน่ ส่วนความหมายทางลบจะแปลว่า ตื้อรั้นดื้อดึง จุกจิกจู้จี้ ดึงดัน และในความหมายกลางๆ จะหมายถึง ยึดมั่น ยึดถือ ตังมั่นใน... จะเห็นได้ว่าคำแปลทั้งหมดเป็นนามธรรม แต่การกระทำแบบโคตะวะริของชาวญี่ปุ่นจะออกมาเป็นรูปธรรมทั้งหมด และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจึงจะขอยกตัวอย่างคนที่ปฏิบัติตัวแบบโคตะวะริมา 2 คนคือ

คนแรก Yซัง คุณลุงเป็นInstructorในศูนย์ฝึกบุคลากรทางด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการตอนอธิบายมักจะทำท่าประกอบทุกอย่าง เล่นมุขเยอะ ถามตอบมีปฏิกิริยาตอบสนองตลอดเวลาใช้ของจริงในการอธิบาย เช่น จุดบอดของรถไฟร์คลิฟท์อยู่ตรงไหน แทนที่จะใช้แผนภาพ ลุงบอกให้ทุกคนปีนขึ้นไปนั่งบนเบาะไฟร์คลิฟท์แล้วมองหาลุงจากมุมต่างๆ จากที่นั่งคนขับ แนนอนเมื่อถึงจุดบอดทุกคนมองไม่เห็นลุง ลุงเอามือลูบท้องยิ้มอย่างอารมณ์ดีและพูดว่า "ผมพุงพλύขนาดนี้คุณยังมองไม่เห็นเลยแล้วคนที่เดินผ่านไปผ่าน

มาละ คุณจจะระวังเขายังไง" ในสถานการณ์นี้ทำให้ทราบว่ โคตะวะริของที่นั่น คือ "สนุกและ
ได้ความรู้" ลุงจึงได้แสดงออกมาแบบนี้

คนที่สองคือSซ่ง ที่พาไปดูพื้นที่การผลิตในโรงงานโดยรซ่งจะพูดตลอดเวลาว่าเขา
ชอบให้หน้างานมีอารมณ์ขัน เพราะอารมณ์ขันทำให้เขาสื่อสารกับพนักงานได้อย่างสั้นไหลโค
ตะวะริของเค้าจึงเป็นการสร้างบรรยากาศผ่อนคลายด้วย"อารมณ์ขัน" แล้วเราก็เห็นมัน
ออกมาเป็นรูปเป็นร่าง ทั้งการทำที่เก็บรถเข็นกล่องอุปกรณ์เป็นรูปร่างของจุดออกตัวรถF1
ทั้งการวาดภาพพิกาสีขาวแดงบนกำแพง ทั้งที่ลุงตั้งชื่อตัวเองว่าS. ชูมาร์กเกอร์บนป้ายชื่อ
ติดรถเข็นอุปกรณ์ สถานการณ์แบบนี้ถ้าจะให้เลือกศัพท์ที่นิยามขึ้นมาจากข้างบนมาอธิบาย
ความหมายก็คงครอบคลุมได้ไม่ทั้งหมดอยู่ดีสุดท้ายตอนFinal report S. ซ่งอธิบายเสริมอีก
ว่า "การมีโคตะวะริไม่ใช่สิ่งพิเศษอะไร ทุกคนมีมันในแบบของตัวเองได้ แต่สิ่งสำคัญคือการไป
ให้สุดทางโดยที่เราจะต้องไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น เราถึงจะสื่อจิตวิญญาณแห่งโคตะ
วะริของเราให้คนอื่นรับรู้และทำตามได้" การแสดงความคิดเห็นของเขาก็เป็นนามธรรมอีก
เหมือนกันคำถาม คือ คนที่มีโคตะวะริต้องเป็นคนพิเศษมีพรสวรรค์อะไรไหม คำตอบคือ"ไม่
เลยสักนิด!" ถ้าจะกล่าวให้ตรงตัว มันคือการทุ่มเทให้กับสิ่งที่เราเชื่อมั่นแบบยอมตายถวาย
ชีวิต ประมาณว่า "ทำในสิ่งที่เชื่อ เชื่อในสิ่งที่ทำ" (reason2alive, 2558)

การกวาดหิมะเพื่อเปิดทางเดินบนถนนก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะมีเจ้าหน้าที่นำรถออกมากวาด
หิมะในตอนเช้าของทุกวันเพื่อเปิดเส้นทางให้รถวิ่งได้ก็ตาม แต่หิมะที่กองอยู่ตรงทางเท้า นั้น พวกเขา
ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของแต่ละครัวเรือน หรือถ้าเป็นเจ้าของร้านค้า เปิดทำธุรกิจการค้าใดๆ ก็
ตาม พวกเขาต้องช่วยกันโกยออกไปไว้ริมทางเดิน เรื่องนี้ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน เป็นวิถีของ
ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ และเป็นการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในสิ่งที่เขาได้ทำ ทั้งๆ ที่เราเองก็
มองว่าหิมะตกลงมานิดเดียว ไม่ใช่ไรหรอก ไม่ต้องไปตักหรอก รอให้สุมกันเยอะๆ ก่อนแล้วค่อยตักก็
ได้ แต่วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นกลับไม่คิดแบบนั้น เขาไม่หยวนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เพราะนั่นคือความ
รับผิดชอบที่ฝังอยู่ในตัว (ทรศน, 2561)

เมื่อพูดถึงความรับผิดชอบ ข้อนี้อัดตกรออกมา อย่งไรคนญี่ปุ่นก็ต้องได้ระดับ A+ กัน
แทบทั้งนั้น นั่นเพราะทุกคนยึดถือโคตะวะริอยู่ในตัว ซึ่งจะเห็นได้ตั้งแต่อดีตแล้วว่า จิตวิญญาณที่
นำชื่นชมของคนญี่ปุ่นนั้นเต็มไปด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ แน่วแน่ และพิถีพิถัน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสิ่ง
เหล่านี้จะย่อหย่อนไปตามกาลเวลาก็ตาม แต่อย่างไรก็ยังคงมาตรฐานสูงอยู่ดี คนที่มี "โคตะวะริ"
จะภาคภูมิใจในสิ่งที่เขาทำ ทุ่มเททำงานอย่างพิถีพิถันและแสวงหาความสมบูรณ์แบบ หรือทำอาชีพ

ของตัวเองในเวอร์ชันที่ดีที่สุดโดยไม่มีการประนีประนอมยอมความใดๆทั้งสิ้น คนภายนอกอาจมองว่าพวกเขาเป็นพวกเรื่องมาก จู้จู้จุกจิก และไม่มีความยืดหยุ่นเอาเสียเลย แต่พวกเขาสามารถสร้างงานที่มีคุณภาพดีชิ้นเรื่อยๆและรักษามาตรฐานระดับสูงอยู่เสมอ ดังนั้นไม่ว่างานจะยากแค่ไหนพวกเขาก็ทำได้ และทำได้ดีเสียด้วย (พิชชาธรรม์, 2561)

หนึ่งในความรับผิดชอบที่ส่งต่อมาถึงมือของหลายๆ คนคือ คุณก็ Shiroi Koibito จากโรงงานชิโรอิโคอิบิโตะ ซึ่งเป็นของฝากชิ้นชื่อของฮอกไกโด คุณก็รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่หอมกลิ่นนมเนยอันเลื่องชื่อนี้เกิดขึ้นมาจากความรับผิดชอบต่อสินค้าที่จริงจัง

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในปี 2007 ที่มีคนร้องเรียนว่า การระบุนที่ความอร่อยของขนมถูกแก้ไขและยืดเวลาออกไป (ขนมยังไม่เสีย แต่จะไม่ได้รสชาติที่หวานหอมเท่ากับช่วงที่ยังสดใหม่) ซึ่งความสามารถในการรับรู้รสชาติของคนญี่ปุ่นนั้นเป็นเรื่องที่จริงจัง พวกเขาสามารถแยกแยะรสเผงที่อยู่ในอาหารได้ นั่นคือความสุนทรีย์ในการลิ้มรส และสัมผัสกับความสุขในแบบญี่ปุ่น

ทางบริษัทอิชียะก็ออกมายอมรับ และแสดงความรับผิดชอบโดยประธานบริษัทและผู้บริหารระดับสูงแสดงสปิริต ขอลาออกจากตำแหน่งและปิดโรงงานผลิตลงสามเดือน คุณก็ชิโรอิโคอิบิโตะถูกเก็บจากร้านจำหน่ายต่างๆ ทั่วประเทศ ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนการบริหารครั้งใหญ่ และเปิดไลน์ผลิตคุณก็อีกครั้ง

ทำไมต้องทำขนาดนี้ เพราะขนมก็ไม่ได้เสียหรือกินแล้วเกิดอาการเจ็บป่วยสักหน่อย แต่สำหรับชาวญี่ปุ่นนั้น การเปลี่ยนแปลงตัวเลขระบุนหมดอายุของความอร่อยนั้น พวกเขาถือว่าเป็นความไม่ซื่อสัตย์ และเป็นความตั้งใจที่จะเอาเปรียบผู้บริโภค เรียกว่าง่าย ๆ ว่าทรยศต่อลูกค้านั่นเอง การลาออกของผู้บริหารยกทีมซึ่งเป็นกิจการของครอบครัวที่สืบทอดกันมาหลายสิบปีนั้นคือการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น ถ้ามีโอกาสได้ไปเยี่ยมชมโรงงานชิโรอิโคอิบิโตะ คุณจะพบว่าในบริเวณชั้นที่ 3 ของโรงงาน จะมีพื้นที่ให้คุณยืนดูพนักงานที่กำลังทำคุกกี้กันอย่างแข็งขัน เพราะสิ่งนี้คือการแสดงออกให้เห็นว่าทางบริษัทพยายามปรับปรุงตัวเอง และแสดงความจริงจังในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง (ทรรศน, 2561)

เนื่องจากความเคร่งครัด ความมีระเบียบแบบแผนอย่างสูง และวินัยในการทำงานอย่างเป็นสแต่ปชั้นตอนเปะๆ 1-2-3-4 บางครั้งก็ส่งผลให้เกิดความไกลห่างกับคนนอกที่ไม่รู้วัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น

“ภายในร้าน LeTAO ที่อบอุ่นและอบอุ่นไปด้วยกลิ่นของซีสเค้กที่เพิ่งอบเสร็จใหม่ๆ พนักงานสาวเดินมารับออร์เดอร์ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม “Hot latte please!” เราสั่งลาเต้ร้อนเป็นอันดับแรก เพราะเชื่อว่าอากาศเย็นๆ การจิบกาแฟร้อนๆ คู่กับซีสเค้กที่เลื่องชื่อเป็นความสุขที่กำลังจะมายู่ตรงหน้า

พนักงานทำคิ้วขมวดขึ้นเล็กน้อย และด้วยปัญหาเรื่องของภาษา ทำให้การสื่อสารล้มเหลว เราสังเกตเห็นพนักงานสามคนมายืนคุยกันด้วยสีหน้าเคร่งเครียด จนทำให้เราเอะใจ หยิบเมนูที่วางอยู่บนโต๊ะขึ้นมาดู “ที่ร้านนี้ไม่มีกาแฟลาเต้” ในเมนูมีแค่กาแฟดำเท่านั้นที่ให้บริการ ใจเราหายวาบ รีบเดินไปหาพวกเธอ แล้วบอกขอโทษที่สั่งของที่ไม่มีในร้าน และขอเปลี่ยนเป็นกาแฟดำปกติ

บรรยากาศที่ตึงเครียดกลับมาสดใสอีกครั้ง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะถ้าเป็นเรื่องของงานบริการแล้ว ถ้าลูกค้าสั่งอะไรที่ไม่มีในเมนู พนักงานรับออร์เดอร์จะไม่มีสิทธิ์บอกว่าไม่ได้ เพราะถ้าเกิดเหตุการณ์นี้พวกเขาจะมีโปรแกรมอัตโนมัติขึ้นมาในหัว คือรับออร์เดอร์ เดินไปปรึกษาผู้จัดการ เพื่อหาข้อสรุปที่ละมุนละม่อม และแสดงความรับผิดชอบที่ไม่สามารถให้บริการได้” (ทรศน, 2561)

ต้องยอมรับว่าเป็นสปีดที่สูงส่ง และเป็นผลพวงของโคดะวะริที่ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนาน ซึ่งวิถีแบบนี้ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย การที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบแบบแผนที่เคร่งครัดขนาดนี้ ทำให้ชาวญี่ปุ่นตามหาความสุขให้กับพื้นที่ของตัวเอง โคดะวะริจึงเป็นสิ่งที่เรียกร้องทั้งทางฝั่งผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการ และฝั่งที่เป็นผู้บริโภคด้วยว่าจะต้องรักษาคุณภาพ และรับรู้ถึงระดับคุณภาพเช่นนั้นได้ในเวลาเดียวกัน

สีหน้าโล่งใจของพนักงานสาวในร้าน LeTAO คงเกิดขึ้นไม่ได้ หากเราไม่ได้เข้าใจบริบทของพื้นที่ตรงนั้น และยังต้องตั้งที่จะเรียกร้องกาแฟลาเต้ ด้วยเหตุผลเข้าข้างตัวเองต่างๆ หรือคิดเสมอว่าลูกค้าคือพระเจ้า ไม่ยอมละทิ้งตัวตน ความจงงอของของตัวเอง สูดหายใจแล้วเราก็ไม่อาจได้ลิ้มรสชาติความอร่อยของซีสเค้กและกาแฟดำร้อนๆ ในแบบที่เป็นก็ได้ เพราะใจของเรา และของพนักงานนั้นขุ่นมัวไปแล้วเรียบร้อย

เรื่องของการบริการที่เหนือระดับเป็นสิ่งที่ทำให้เราต้องตั้งกับวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นเสมอ ความใส่ใจในรายละเอียด ความตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาดบนถนนหนทางและในแม่น้ำ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย แม้ในร้านค้าที่มีของอัดแน่นอย่างร้าน Don Quijote และความเอาใจใส่ที่แสดงออกมาผ่านการโค้งคำนับเช่น ลองนึกถึงซูชิเชฟระดับท็อปๆ ของญี่ปุ่น ที่ตั้งใจบรรจงทำซูชิแต่ละชิ้นประหนึ่งงานศิลปะ หมั่นเพียรฝึกฝนตัวเองอยู่เรื่อยๆ ใส่ใจรายละเอียดปลีกย่อย ไม่ว่าจะป้อนอุณหภูมิจากข้าวที่พอดิบพอดี (จึงเป็นสาเหตุที่เราไม่ควรปล่อยให้ซูชิทิ้งไว้หลังจากเซฟวางลงบนจานต่อ

หน้าเรา) หรือแม้แต่สังเกตว่าลูกค้าถนัดมือข้างไหน เพื่อจะได้วางซูชิได้ถูกข้าง ซึ่งนี่ก็คือโคดะวะริ นั่นเอง เพราะฉะนั้น การที่สินค้าจากญี่ปุ่นขึ้นชื่อด้านความปราณีตและพิถีพิถัน ก็เพราะมันมาจากวิธีคิดเรื่องการทำงานแบบญี่ปุ่นนั่นเอง และอย่างในคำพูดของประธานอิโนะโมริ ที่เป็นผู้บริหารเคียวเซร่า (Kyocera) และยังเป็นผู้พลิกฟื้นสายการบินแจแปนแอร์ไลน์ (Japan Airlines) จากการล้มละลาย โดยเขาเข้าไปทำงานให้เจแปนแอร์ไลน์โดยไม่รับเงินเดือนเลย ประธานอิโนะโมริเล่าว่า เขาไม่ได้ทำอะไรมาก นอกจากแค่ตั้งจิตวิญญานของสายการบินนี้ให้กลับคืนมา เขาทำให้พนักงานมีเป้าหมายเดียวกัน คือการมุ่งมั่นให้บริการลูกค้าด้วยหัวใจ (รวีศ, 2562)

ดังนั้นเจแปนแอร์ไลน์จึงเป็นสายการบินที่ไม่ใช่แค่อบรมพนักงานด้านการบริการและกฎระเบียบความปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังอบรมพนักงานให้ทำงานด้วยความรู้สึก “ขอบคุณ” ลูกค้า เพราะความเชื่อว่าหากทำงานด้วยความรู้สึกจากข้างในที่ดี การปฏิบัติภายนอก รวมถึงความเข้าใจ เข้าใจ ลูกค้ำก็จะตามมาเอง

วิธีคิดนี้ก็ถือว่าเป็นโคดะวะริแบบหนึ่งเช่นกัน และไม่น่าเชื่อว่าภายในปีแรกที่ประธานอิโนะโมริ เข้าไปบริหาร เจแปนแอร์ไลน์ก็กลับมาทำกำไร 188 พันล้านเยน และยังทำกำไรมาเรื่อยๆ ในปีถัดๆมา และนี่ก็ถือเป็นตัวอย่างของการทำงานที่มาจาก “ข้างใน” ที่ทำให้ผลลัพธ์ออกมาเป็นเลิศ เหมือนที่ประธานอิโนะโมริได้เขียนถึงไว้ว่า วัตถุประสงค์เดียวที่ลอกเลียนแบบกันไม่ได้ ก็คือจิตวิญญานที่ใส่ลงไปในตัวเอง (รวีศ, 2562)

นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นใช้การโค้งคำนับมาเป็นเวลากว่า 800 ปี การโค้งคำนับใช้แสดงออกถึงระดับชั้นและความสัมพันธ์ เมื่อต้อนรับบุคคลที่มีสถานะสูงกว่า ก็ต้องทำให้ร่างกายของตัวเองอยู่ต่ำกว่าเพื่อบอกถึงการสละตัวตน ไม่ได้ต้องการโอ้อวดว่าตัวเองนั้นยิ่งใหญ่ ซึ่งการโค้งคำนับนั้นกลายมาเป็นมารยาททางสังคมเหมือนกับการไหว้ในบ้านเรา ที่เด็กและผู้ใหญ่ต่างก็ต้องเรียนรู้

สิ่งนี้เชื่อมโยงไปสู่เรื่องของ การโบกมือลา ซึ่งชาวญี่ปุ่นจะโบกมือลาหรือยื่นส่งแขกจนกว่าแขกคนนั้นจะเดินลับตา (หรือนั่งรถ) หายไปจากสายตา ถึงแม้ว่าแขกจะไม่ได้หันกลับมามองก็ตาม แต่ด้วยสปีริตของความเป็นเจ้าบ้าน เขาก็จะยื่นส่งคุณจนถึงที่สุด ซึ่งเราจะเห็นความน่ารักนี้แม้กระทั่งตอนที่เครื่องบินกำลังแล่นออกจากสนามบินของประเทศญี่ปุ่น (ทรรศน, 2561)

นอกจากนี้โคดะวะริไม่ได้หมายความว่า เราจดจ่อเรื่องเดียวเท่านั้น แต่จะเป็นหลายเรื่องก็ได้ แค่เราต้องจริงจังกับมันให้ถึงที่สุด ซึ่งญี่ปุ่นมีสุภาษิตว่า 一期一会 (อ่านว่า i-chi-go i-chi-e) โดย i-chi-go คือการใช้ชีวิตชาติหนึ่ง ส่วน i-chi-e การพบกันหนึ่งครั้ง แปลเป็นไทยได้ว่า “ชาติหนึ่งพบเพียงครั้งยังจากจร” แล้วมันยังสามารถตีความได้หลายความหมายมาก แต่มันมีที่มาจากคนที่เรา

เจอวันนี้เราอาจไม่ได้เจอในวันพรุ่งนี้อีก ภัยธรรมชาติอาจจะพรากชีวิตเราหรือคนที่เราพบไปได้ทุกเมื่อ ญี่ปุ่นที่มีทั้งแผ่นดินไหว ซึนามิ ภูเขาไฟ โรคติดต่อ สัตว์ป่าที่เป็นอันตราย การขาดแคลนอาหาร คำว่า **一期一会** เป็นสุภาษิตญี่ปุ่นที่มีความหมายดีมากซึ่งมีที่มาจาก **茶道** (อ่านว่า sa-do-u) หรือ พิธีชงชาของญี่ปุ่นที่ให้พึงระลึกว่าโอกาสที่อยู่ตรงหน้าเราขณะนี้จะไม่ย้อนกลับมาอีกเป็นครั้งที่สองมันเป็นโอกาสครั้งเดียวในชีวิตดังนั้น ทั้งฝั่งผู้ชงชาและแขกที่เข้าร่วมพิธีควรจะปฏิบัติต่อกันและกันอย่างดีที่สุด ซึ่งคำนี้ ไม่ได้จำกัดในเฉพาะแวดวงชงชาเท่านั้นแต่ถูกใช้กันอย่างกว้างขวางในความหมายที่ว่าเราไม่มีโอกาสพบใครสักคนหนึ่งอาจเป็นการพบกันเพียงครั้งเดียวในชีวิตไม่มีโอกาสได้กลับมาเจอกันอีกแล้วเป็นข้อเตือนใจว่า เราควรจะทำให้ความสำคัญผู้คนที่เรามีโอกาสได้พบเจอเพราะเราไม่รู้เลยว่าจะเป็นครั้งสุดท้ายหรือไม่ คล้ายๆกับที่ท่าน ว.วชิรเมธี เคยกล่าวไว้ว่า เวลาที่สำคัญที่สุดคือปัจจุบันขณะ บุคคลที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลที่อยู่ตรงหน้าเราในขณะนี้ มีสติ อยู่กับปัจจุบัน ชีวิตคนมันสั้นการทำวันนี้ให้ดีที่สุดจึงเป็นสิ่งที่คนญี่ปุ่นให้ความสำคัญอยู่เสมอแล้วมันก็คือหนึ่งในรากฐานของ โคตะวะรินั่นเอง และที่สำคัญคงบอกได้ว่ามันเป็นเหตุผลที่เซนสีในการจัดการความเสี่ยงของญี่ปุ่นถึงสูงมาก เพราะญี่ปุ่นในอดีตมีความเสี่ยงในชีวิตเยอะมาก ถ้าจะเอาตัวรอดไปวันๆ คงไม่สามารถเอาตัวรอดจากความเสี่ยงเหล่านั้นไม่ได้ (reason2alive, 2558)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้เห็น“โคตะวะริ” ที่สะท้อนให้เห็นในสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นได้แก่

1. บริการเหนือระดับ

คนที่ไปเยือนญี่ปุ่นทุกคนเห็นพ้องกันว่า การบริการที่ญี่ปุ่นนั้นจัดได้ว่าอยู่ในระดับ A+ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ และถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ของประเทศญี่ปุ่นที่ดึงดูดให้แขกมาเยือน เพราะผู้ให้บริการมักใส่ใจในทุกรายละเอียด และมีการคาดเดาพฤติกรรมของลูกค้าล่วงหน้าเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งนี้เพราะผู้ให้บริการถือหลัก “โคตะวะริ” คือ เมื่อมีหน้าที่ให้บริการ ก็ต้องให้บริการที่ดีที่สุด

2. ระบบขนส่งมวลชนที่ตรงเวลา

รถไฟทุกขบวนที่เปลี่ยนมาตรงเวลาไม่พลาดแม้นาทีเดียว และข้อมูลที่ได้ล่วงหน้ายังบอกหมายเลขขบวนรถไฟที่จะเข้าอย่างไม่มีผิดพลาด สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงการไม่ยอมประนีประนอมต่อการบริการผู้โดยสารให้ไปถึงที่หมายทันเวลา

3. ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

คนญี่ปุ่นรักษาความสะอาดเป็นระเบียบในบ้านเรือนและที่สาธารณะได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะ เป็นท้องถนน ห้องน้ำสาธารณะ รถโดยสาร ฯลฯ ทั้งนี้เพราะความสะอาดจะต้องสะอาดจริงๆ ไม่ใช่แค่ พอถูไถ

4. ทำงานเต็มความสามารถ

หลายๆ คนกล่าวว่า คนญี่ปุ่นบ้างาน เพราะ “โคตะวะริ” ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีลักษณะนิสัยที่ มักจะทุ่มเททำงานและใส่ใจในงานร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ทำงานไปคุยไลน์ไป หรือดูข่าวดาราไป การ ทำงานแบบญี่ปุ่นยังเน้นการพัฒนางานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่ทำไปวันๆ (Pichcharast, 2562)

สรุปและอภิปรายผลวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดโคตะวะริทำให้ทราบว่าแนวคิดโคตะวะริเป็นแนวคิดที่บ่มเพาะมาเป็น เวลานาน จนกลายเป็นรากฐานที่สำคัญของชาวญี่ปุ่น ซึ่ง “โคตะวะริ” เป็นคำที่ไม่มีคำไทยที่แปลได้ ตรงๆ แต่หมายถึงความแน่วแน่ในการทำบางสิ่งบางอย่างให้ออกมาดีที่สุด ซึ่งรวมถึงความพิถีพิถันและ ใส่ใจรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ กล่าวได้ว่า โคตะวะริคือระดับคุณภาพโดยส่วนตัวที่แต่ละคนทุ่มเทให้กับ งานที่ตัวเองทำหรือกิจกรรมที่ตัวเองสนใจ เพื่อผลักดันตัวเองให้ไปสู่ค่าว่ามีอาชีพที่แฝงอยู่ในตัวชาว ญี่ปุ่นที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีความรับผิดชอบ ซึ่งจะเห็นได้ตั้งแต่อดีตแล้วว่า จิตวิญญาณที่น่าชื่นชมของชาว ญี่ปุ่นนั้นเต็มไปด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ แน่วแน่ และพิถีพิถัน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้จะย่อหย่อน ไปตามกาลเวลาก็ตาม แต่อย่างไรก็ยังคงมาตรฐานสูงอยู่ดี

เนื่องจากความเคร่งครัด ความมีระเบียบแบบแผนอย่างสูง และวินัยในการทำงานอย่างเป็นส เต็มขั้นตอนบางครั้งก็ส่งผลให้เกิดความโกลาหลกับคนนอกที่ไม่รู้วัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น ซึ่งวิถีแบบนี้ ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย การที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบแบบแผนที่เคร่งครัดขนาดนี้ ทำให้ชาวญี่ปุ่นตามหา ความสุขให้กับพื้นที่ของตัวเอง โคตะวะริจึงเป็นสิ่งที่เรียกร้องทั้งทางฝั่งผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการ และฝั่งที่เป็นผู้บริโภคด้วยว่าจะต้องรักษาคุณภาพ และรับรู้ถึงระดับคุณภาพเช่นนั้นได้ในเวลาเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้นโคตะวะริยังรวมไปถึงเรื่องของการบริการที่เหนือระดับเป็นสิ่งที่ทำให้เรา ประหลาดใจกับวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นเสมอ ซึ่งคนที่ไม่เคยเจอทุกคนเห็นพ้องกันว่า การบริการที่ ญี่ปุ่นนั้นจัดได้ว่าอยู่ในระดับ A+ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ และถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ของประเทศญี่ปุ่นที่ ดึงดูดให้แขกมาเยือน เพราะผู้ให้บริการมักใส่ใจในทุกรายละเอียด และมีการคาดเดาพฤติกรรมของ

ลูกค้าล่วงหน้าเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งนี้เพราะผู้ให้บริการถือหลัก “โคตะวะริ” คือ เมื่อมีหน้าที่ให้บริการ ก็ต้องให้บริการที่ดีที่สุดตั้งแต่การนำเสนอ (พลังของกล่องบรรจุที่แค่เห็นก็ทำให้อยากจะซื้อสินค้า) ความใส่ใจในรายละเอียด (ซอฟต์แวร์ที่เสถียรที่สุดที่สามารถทำออกมาให้เท่ากันทุกอัน) ความตรงต่อเวลา (ระบบรถไฟฟ้ของญี่ปุ่นที่ได้ชื่อว่าเที่ยงตรงที่สุดในโลก) การรักษาความสะอาดบนถนนหนทางและในแม่น้ำ (บางแห่งที่ระบายน้ำมีปลาการ์ปว่ายอยู่ในนั้นด้วย) ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ที่แม้แต่ในร้านค้าที่มีของอัดแน่นอย่างร้าน Don Quijote และความเอาใจใส่ที่แสดงออกมาผ่านการโค้งคำนับ ซึ่งชาวญี่ปุ่นใช้การโค้งคำนับมาเป็นเวลากว่า 800 ปี การโค้งคำนับใช้แสดงออกถึงระดับชั้นและความสัมพันธ์ เมื่อต้อนรับบุคคลที่มีสถานะสูงกว่า ก็ต้องทำให้ร่างกายของตัวเองอยู่ต่ำกว่าเพื่อบอกถึงการสละตัวตน ไม่ได้ต้องการโอ้อวดว่าตัวเองนั้นยิ่งใหญ่ ซึ่งการโค้งคำนับนั้นกลายมาเป็นมารยาททางสังคมเหมือนกับการไหว้ในบ้านเรา ที่เด็กและผู้ใหญ่ต่างก็ต้องเรียนรู้ และสิ่งนี้เชื่อมโยงไปสู่เรื่องของการโบกมือลา ซึ่งชาวญี่ปุ่นจะโบกมือลาหรือยื่นส่งแขกจนกว่าแขกคนนั้นจะเดินลับตา (หรือนั่งรถ) หายไปจากสายตา ถึงแม้ว่าแขกจะไม่ได้หันกลับมามองก็ตาม แต่ด้วยสปีริตของความเป็นเจ้าบ้าน เขาก็จะยื่นส่งคุณจนถึงที่สุด ซึ่งเราจะเห็นความน่ารักนี้แม้กระทั่งตอนที่เครื่องบินกำลังแล่นออกจากสนามบินของประเทศญี่ปุ่น

นอกจากนี้โคตะวะริไม่ได้หมายความว่า เราจดจ่อเรื่องเดียวเท่านั้น แต่จะเป็นหลายเรื่องก็ได้ แต่เราต้องจริงจังกับมันให้ถึงที่สุด ซึ่งญี่ปุ่นมีสุภาษิตว่า 一期一会 (อ่านว่า i-chi-go i-chi-e) โดย i-chi-go คือการใช้ชีวิตชาติหนึ่ง ส่วน i-chi-e การพบกันหนึ่งครั้ง แปลเป็นไทยได้ว่า “ชาติหนึ่งพบเพียงครั้งยังจากจร” แล้วมันยังสามารถตีความได้หลายความหมายมาก แต่มันมีที่มาจากการที่คนที่เราเจอวันนี้เราอาจไม่ได้เจอในวันพรุ่งนี้อีก ภัยธรรมชาติอาจจะพรากชีวิตเราหรือคนที่เราพบไปได้ทุกเมื่อ ญี่ปุ่นที่มีทั้งแผ่นดินไหว สึนามิ ภูเขาไฟ โรคติดต่อ สัตว์ป่าที่เป็นอันตราย การขาดแคลนอาหาร ชีวิตคนนั้นสั้น การทำวันนี้ให้ดีที่สุดจึงเป็นสิ่งที่คนญี่ปุ่นให้ความสำคัญอยู่เสมอ แล้วนั่นก็คือหนึ่งในรากฐานของแนวคิดโคตะวะริ และที่สำคัญคงบอกได้ว่านี่เป็นเหตุผลที่เซนส์ในการจัดการความเสี่ยงของญี่ปุ่นถึงสูงมาก เพราะญี่ปุ่นในอดีตมีความเสี่ยงในชีวิตเยอะมาก ถ้าจะเอาตัวรอดไปวันๆ คงไม่สามารถเอาตัวรอดจากความเสี่ยงเหล่านั้นไม่ได้

คำว่า “โคตะวะริ” จึงให้ความหมายได้ว่าเป็นความขยันหมั่นและมุ่งมั่นอยู่กับคุณค่าในงานที่แต่ละคนยึดถือ ทำให้พวกเขาไม่ย่อหย่อน และไม่ยอมรามือให้กับหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบของตัวเอง ทำให้เขาสามารถทำงานนั้นได้แม้ว่าจะยากหรือน่าเบื่อหน่ายแค่ไหน และเขาจะบรรลุถึงงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างไม่มีขีดจำกัด โคตะวะริจึงเป็นแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นในสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นได้

อย่างชัดเจน ซึ่งคนที่มี “โคดะวะริ” จะภาคภูมิใจในสิ่งที่เขาทำ ทุ่มเททำงานอย่างพิถีพิถันและแสวงหาความสมบูรณ์แบบ หรือทำอาชีพของตัวเองในรูปแบบที่ดีที่สุดโดยไม่มีการประนีประนอมยอมความใดๆ ทั้งสิ้น คนภายนอกอาจมองว่าพวกเขาเป็นพวกเรื่องมาก รู้จู้จักจิก และไม่มีความยืดหยุ่นเอาเสียเลย แต่พวกเขาสามารถสร้างงานที่มีคุณภาพดีขึ้นเรื่อยๆและรักษามาตรฐานระดับสูงอยู่เสมอ ดังนั้นไม่ว่างานจะยากแค่ไหนพวกเขาก็ทำได้ และสามารถทำได้ดีด้วย ซึ่งนี่คือสิ่งที่เราสามารถเรียนรู้แล้วนำมาปรับใช้กับชีวิตของเราได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องเป็นชาวญี่ปุ่นหรืออาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์

บุญชู ดันดิรัตน์สุนทร.(2558). **ลักษณะพื้นฐานของคนและสังคมญี่ปุ่น**. ศูนย์วิจัยและบริการธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย, 1(2), 1-3.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

พิชชารัมย์. (2561). **Kodawari มุ่งมั่น ตั้งใจ ทำให้ดีที่สุด**. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2561 จาก <https://www.marumura.com/kodawari/>

พรรณน หาญเรื่องเกียรติ. (2561). **KODAWARI วิธีแห่งการพัฒนาตัวเองที่ทำให้คนญี่ปุ่นได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วโลก**. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2561 จาก <https://adaybulletin.com/life-feature-kodawari/17648>

รวีศ หาญอุตสาหะ. **เป็นเลิศแบบญี่ปุ่น ทำงานด้วยหัวใจ**. เรียกใช้เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <https://missiontothemoon.co/kodawari/>

Pichcharast Podsatiankul. **“Kodawari” จิตวิญญาณที่ตั้งใจให้งานออกมาดีที่สุด สไตล์ญี่ปุ่น**. เรียกใช้เมื่อ 18 มีนาคม 2562 จาก <http://salaryinvestor.com/inspire/case-study/kodawari-japan-culture/>

reason2alive. (2558). **KODAWARI (こだわり)**. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561 จาก <https://storylog.co/story/564082de3bab126c6ccae28f>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล : นางสาวอริสรารุณจันทร์

วัน เดือน ปีเกิด : 28 มีนาคม 2539

ที่อยู่ : 8/3 หมู่ 2 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80210

เบอร์โทรศัพท์ : 093-745-9955

ประวัติการศึกษา : พ.ศ. 2551 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน
ชุมชนบ้านบางโหนด จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2554 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียน
กาญจนานิกิวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. 2557 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

แบบโอนลิขสิทธิ์

สาขาเอเชียศึกษาคณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวอริสรา ชุมจันทร์
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	วิชาเอเชียศึกษา ภาษาญี่ปุ่น
ชื่อบทความวิจัย	โคตะวะริ (こたわり) วิธีคิดแบบญี่ปุ่น
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์
ที่อยู่ติดต่อได้หลังสำเร็จการศึกษา	8/3 หมู่ 2 ตำบลชนอม อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80210
หมายเลขโทรศัพท์	093-745-9955

ลิขสิทธิ์ของบทความวิจัยอันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่ง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ โดยมีกำหนดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ลงนามผู้โอน

(นางสาวอริสรา ชุมจันทร์)

ลงนามผู้รับโอน

(.....)

วัน เดือน พ.ศ.